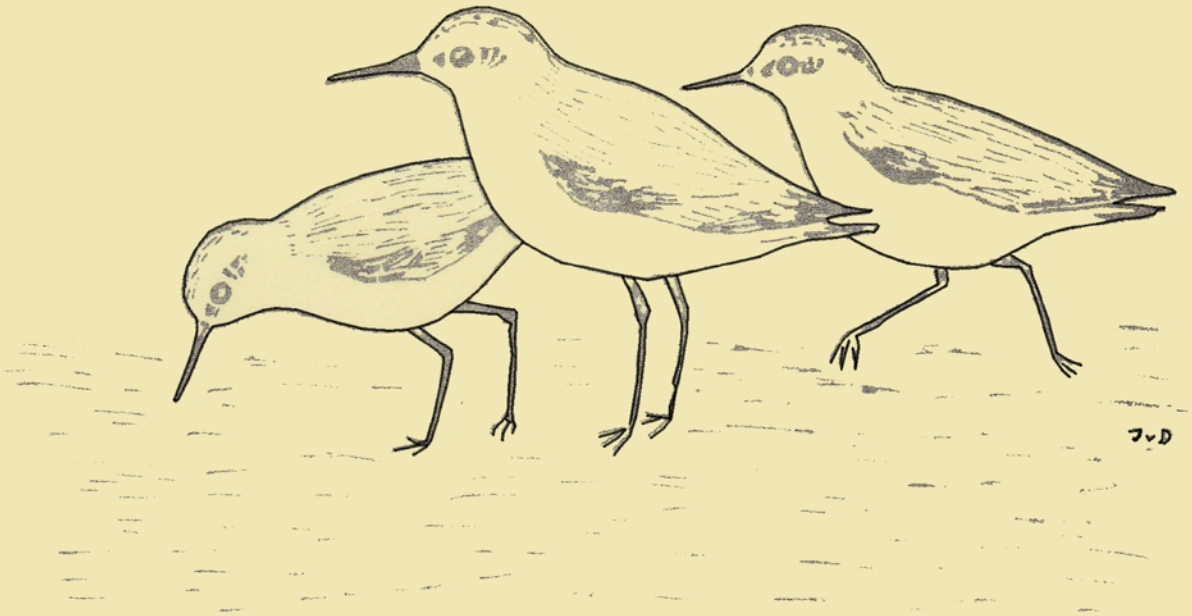

1976

8^e jaargang

Nr. 2

de strandloper

vereniging voor
natuur-en vogelbescherming-noordwijk

EXCURSIE VLIELAND

In "Het Posthuis" op Vlieland, fraai gelegen in de duinen op 200 m van de Waddenzee en 500 m van de Noordzee, heeft de vereniging voor 40 personen plaats gereserveerd voor het traditionele Waddenweekend.

Dit weekend wordt gehouden van vrijdag 3 september t/m zondag 5 september a.s.

Voor dit waddenweekend bestaat ieder jaar veel belangstelling. Indien u mee wilt, geef u dan vooral snel op. De inschrijving stopt als we 40 gegadigden hebben. We konden niet meer plaatsen reserveren.....dus, wie eerst komt, eerst maalt.

U kunt zich opgeven bij de heer D.Passchier, Egmonderstraat 45.

WAARNEMERSVERGADERING

De eerstvolgende waarnemersvergadering wordt gehouden op VRIJDAG, 25 JUNI ten huize van de heer D.Passchier, Egmonderstraat 45.

Deze waarnemersvergaderingen zijn zo te zeggen de broedplaatsen van de activiteiten van de vereniging. Hier worden de plannen gemaakt en uitgewerkt.

Indien er leden zijn die met bepaalde suggesties, plannen enz. rondlopen, dan weten ze dat ze op 25 juni 's avonds om 8.00 een willig oor vinden in de Egmonderstraat 45.

Orgaan van de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming

"NOORDWIJK"

(Koninklijk goedgekeurd bij Koninklijk Besluit
van 6 mei 1974 nr. 38)

Tevens orgaan van de Stichting
Vogelasiel "Noordwijk" te Noordwijk

Redactie : E. Aartse - L. van Duyn - C.M.J. Verweij.
Redactieadres: Schoolstraat 23
Secretariaat : Sluispad 5
Girono.2573795 t.n.v. Vogelbescherming Noordwijk

8^e jaargang no. 2
mei 1976

adressenlijst: W.Baalbergen - Schoolstraat 15 telefoon 10210 voorzitter
A.Cramer - Sluispad 5 secretaris
E.Aartse - Joh.Molegraafstraat 6 tel. 14268 penningmeester

Vogelasiel Het vogelasiel van de Stichting Vogelasiel Noordwijk is gelegen
achter het politiebureau aan het Dompad.
Gewonde en zieke vogels kunnen afgegeven worden aan het politie-
bureau, die zullen zorgen, dat deze vogels in het asiel geplaatst
worden.
Vogels gevonden in de Staatsbossen kunnen worden afgegeven aan
de werkschuur van het Staatsbosbeheer, Duinweg 81.
Vogels gevonden in het dorp kunnen ook gebracht worden bij de
heer J.Hoek, Schoolstraat 4.

INHOUD

BLZ

Bestuursmededelingen	2
De Flora van Noordwijk	4
Lente (C.v.d.Luyt)	5
Strandonderzoek (R.de Mooij)	6
Stichting Vogelasiel Noordwijk (H.Verkaide)	7
Zeetrekverslag (L.van Duijn)	8
Nestkastonderzoek Nieuw-Leeuwenhorst (B.Heethuis en D.Passchier)	10
Verslag van de activiteiten van de jeugdclub (B.Heethuis en D.Passchier)	11
Twee weken vorst...Hoe was het met de vogels (H.Verkaide)	12
Geknipt uit de kranten (L.van Duijn)	13
Polder Hogeweg (R.de Mooij)	14
Algemene waarnemingen (J.Glasbergen)	16

BESTUURSMEDEDELINGEN

Stichting Vogelasiel

De koudegolf eind januari/begin februari had tot gevolg, dat het vogelasiel een zeer drukke tijd tegemoet ging. De meeste vogels vertoonden uitputtingsverschijnselen die met warmte, goed en veel voedsel te bestrijden waren. Een gemis in het asiel was wel het ontbreken van water en elektriciteit, terwijl ook de oliekachel onvoldoende warmte gaf. In februari werd er een werkgroep ingesteld, die de problemen rond het asiel zouden gaan bestuderen. Gebleken is, dat het optimaal helpen van vogels in het huidige asiel niet mogelijk is. De enige mogelijkheid was om het asiel, met grote kosten, geschikt te maken voor het verlenen van die hulp die zwakke, zieke of gewonde vogels nu eenmaal nodig hebben. De werkgroep kwam met zeer ingrijpende wijzigingen. Er moet licht en water komen, verwarming moet geschieden d.m.v. butagas waarop ook de geiser aangesloten kan worden. Het asiel moet uitgebreid worden, de vijver zal over een waterpomp met filter moeten beschikken.

U begrijpt dat dit wel het een en ander kost. De vereniging is nu ook niet zo kapitaalkrachtig dat dit gefinancierd kan worden. Mede hierdoor ging de gedachte uit naar een stichtingsvorm. Het voordeel van een stichting is, dat ook andere belangengroepen (te denken valt aan b.v. Dierenbescherming) zitting in de stichting kunnen hebben.

Het bestuur voelde alles voor deze stichting, die zeer nauw met de vereniging gaat samenwerken. Uiteraard natuurlijk. Het bestuur hoopt dan ook, dat alle leden van de vereniging donateur zullen worden van de Stichting Vogelasiel Noordwijk. Zie omtrent deze Stichting elders in de Strandloper.

Het bestuur kreeg van diverse leden te horen, dat het prachtig begroeide greppeltje langs het SJC-terrein dichtgegooid was. Ook over het afschuiven van de zeereep langs de Kon. Wilh. Boulevard kwamen veel telefoontjes binnen.

Greppel SJC-terrein

Dit vochtige greppeltje, gelegen langs de Lageweg, met zijn leuke gevarieerde begroeiing, waarbij vooral de zeer grote rietorchissen bij het elzenbosje opvielen, is er niet meer. Het is dichtgegooid en beplant. Waarom deze greppel dichtgegooid is, zult u vragen. Kostenbesparing!!

Door het dichtgooien van deze greppel bespaart de gemeente een paar honderd gulden per jaar op het schouwwerk. Wij hebben onze twijfels over deze besparing. Ja..als er niet geschoffeld wordt e.d. dan wel....

Nu is de rietorchis een beschermde plant. Bij Besluit beschermde inheemse plantesoorten 1973, is het verboden een beschermde plant te plukken, uit te steken of af te snijden, een dergelijke plant bij zich te hebben of te koop aan te bieden. Maar wat gebeurt er als het milieu van een beschermde plant volkomen vernietigd wordt? Dat is voor ons ook een vraagteken. Dit, volgens ons, zinloos dichtgooien van de greppel, wekte toch wel enige ergernis. Het zou juridisch gezien misschien interessant zijn geweest om door middel van een proces te weten te komen of de gemeente juist had gehandeld. Met die gedachte werd wel even gespeeld, maar het nuchter verstand kreeg toch de overhand.

We kunnen er zonder meer van uitgaan, dat bij het gemeentebestuur (i.c. openbare werken, plantsoendienst of wie de plannen dan ook ontwerpt) het bestaan van beschermde plantten in deze greppel totaal onbekend was. Nu hoeft dat natuurlijk geen motief te zijn om de gemeente vrij te pleiten van onjuist handelen.

Onze vereniging is geabonneerd op de notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad. Vóór iedere gemeenteraadsvergadering worden de voorstellen en de agenda aan het secretariaat toegezonden, zodat voldoende gelegenheid bestaat een en ander te bestuderen. De gehele overname en uitbreiding van het SJC-complex is uitgebreid in de gemeenteraad behandeld.

Wij wisten wel dat er een gevarieerde begroeiing was in dat greppeltje; een begroeiing die o.i. waard was om gespaard te blijven. Wij hadden dan ook bij het gemeentebestuur moeten reageren en op de bijzondere waarde van dat greppeltje moeten wijzen, zodat bij de uitvoering van de plannen hier mogelijk rekening mee gehouden had kunnen worden.

Sorry, maar dat is niet gebeurd.

We moeten inderdaad als bestuur om zo te zeggen op "scherp" staan. Als de aandacht maar even verslapt, komen dergelijke dingen direct aan het licht. In het vervolg zullen de plannen van de gemeente dan ook weer kritisch worden bekeken. Het bovenstaande bewijst weer eens te meer, dat een algehele inventarisatie van het grondgebied van Noordwijk van onschatbare waarde is. De werkgroep "De Flora van Noordwijk" is hier dan ook hard mee bezig. Het ligt in de bedoeling van de werkgroep om een kaart samen te stellen waarop precies staat aangegeven de interessante en/of waardevolle stukjes natuur, die de moeite waard zijn daar aandacht aan te besteden. Een dergelijke kaart zou voor het gemeentebestuur aanleiding kunnen zijn bepaalde plannen aan te passen. Natuurlijk hoeft het gemeentebestuur het met onze zienswijze niet eens te zijn, maar de factor onbekendheid is wel weggevallen, waardoor het voor onze vereniging alleen maar gemakkelijker wordt om actie te nemen, vooraf.....maar ook achteraf.

De vereniging groeit snel, maar het aantal "doeners" helaas niet. Als nadeel begint nu toch wel mee te werken, dat te weinig mensen zich met teveel dingen bezig moeten gaan houden.

Zeereep Kon. Wilh. Boulevard

Door de storm van 3 januari 1976 is een groot gedeelte van de duinvoet weggeslagen. Het gemeentebestuur nam de gelegenheid te baat om het opgestoven deel van de zeereep van Oranjesbad tot aan het eind van de Zeereep af te schuiven. Nu lag voor de Vuurtoren een leuk stukje duinterrein met één van de weinige groeiplaatsen van de zeewinde, in gezelschap van blauwe zeedistel en zeeraket. Afgezien dat het een minder fraai gezicht is die afgevlakte zeereep met die "militair" geplaatste bosjes helm, is het voor de plantengroei wel eens goed, dat de bulldozer en dragline er doorheen gaat. Blauwe zeedistel, zeeraket en in mindere mate zeewinde houden van een onrustig milieu. Ze moeten verzekerd zijn van een constante aanvoer van voedingszouten die met de wind en het stuifzand worden aangevoerd. Het milieu was inderdaad voor de blauwe zeedistel en zeeraket wat aan het verarmen.

De blauwe zeedistel zal over een aantal jaren wel in grote aantallen terugkomen. Over de zeeraket hoeven we helemaal niet bang te zijn, want die is wel erg "gemakkelijk". Voor de zeewinde ligt het allemaal wel wat moeilijker. De groeiplaats was betrekkelijk klein. De zeewinde is in Nederland steeds zeldzamer geworden en aangezien de ingreep ter plaatse rigoureuus was, zullen deze factoren wel een grote rol gaan spelen of de zeewinde inderdaad daar nog wel zal terug komen. Zo niet, dan is het aantal groeiplaatsen van deze zeldzame windsoort gedaald van 3 naar 2 en dat langs 17 km. kust!!!!!! De tijd zal het echter leren.

5-jarenplan

Door een lid van het bestuur is een 5-jaren plan opgesteld voor de verdere ontplooiing van de activiteiten van onze vereniging. Op de jaarvergadering heeft dit plan ter inzage gelegen. Achteraf was dit eigenlijk nog niet de bedoeling, omdat het plan in het bestuur nog niet besproken was. Afgezien van een grote hoeveelheid tijd die bepaalde plannen gaan vergen, zijn er soms ook belangrijke financiële consequenties. Te zijner tijd hoort u meer over deze toekomstplannen. De opmerking is hierboven al een keer geplaatst; te weinig mensen moeten teveel dingen doen. Het zou jammer zijn met plannen te komen, die door gebrek aan mankracht niet te realiseren zijn.

Vitrine

De gratis beschikbaar gestelde vitrine in de tunnel van het Vuurtorenplein is, ingericht. In de vitrine hebben we wat propagandamateriaal van onze vereniging opgehangen zoals het boekje "De vogels van Noordwijk", de wandelroute in de Noordduinen en natuurlijk duidelijk onze naam.

We hopen dat het geëtaleerde een positieve uitwerking heeft en dat de verkoop van de wandelroute (in Nederlandse en Duitse taal) heel goed mag gaan, want dan voorziet deze informatieve duinwandeling zeker in een behoefte.

Jaarvergadering 24 april 1976

Bij de bestuursverkiezing waren geen tegenkandidaten, voor de heren Aartse en Verweij, zodat beiden herkozen zijn.

Het bestuur is als volgt samengesteld:

W.Baalbergen	Schoolstraat 15	voorzitter
A.Cramer	Sluispad 5	secretaris
E.Aartse	Joh.Molegraafstrat 6	penningmeester
C.M.J.Verweij	Vinkenlaan 23	lid
J.Moerkerk	Golfweg 1	lid

De problemen rond collectieve abonnement op "Het Vogeljaar" zullen in een bestuursvergadering worden doorgesproken. Het zou jammer zijn, dat, door slordigheid en niet goed lezen van convocatie, het bestuur zou moeten besluiten het voordeeltje dat de leden genieten door dit collectieve abonnement ongedaan te maken. Nadere mededelingen hierover hopen we in de volgende Strandloper op te nemen.

Het bestuur

DE FLORA VAN NOORDWIJK

Een groot aantal leden heeft zich voor diverse werkzaamheden voor de Flora van Noordwijk opgegeven. De geplande tijd om het boekje in 1978 uit te geven, komt, zoals de zaken nu staan, niet in gevaar.

Door een medewerker is er ook contact gelegd met het Rijks-herbarium, hetgeen vooral van belang is voor oude inventarisatiegegevens van Noordwijk.

De heer A.Cramer, Sluispad 5, gaat zich bezig houden met de Noordwijkse namen van wilde planten. Indien er oude Noordwijkers zijn, die hem aan gegevens kunnen helpen, gelieven zich met hem in verbinding te stellen. Zijn belangstelling gaat vooral uit hoe bepaalde namen voor planten ontstaan zijn.

Aanvulling inventarisatie "Offem"

De heer L.van Duijn heeft de navolgende planten in "Offem" gevonden.

Abiës grandis	- spar
Abiës procera	- edelspar
Abiës nordmanniana	- nordmannspar
Cedrus atlantica	- atlasceder
Cryptomeria japonica	- japanse ceder
Pinus nigra var.maritima	- zwarte zeeden
Rubus spectabilis	- prachtframboos
Corydalis claviculata	- rankende helmbloem

Voor aanvullingen en bijzondere vondsten houden we ons graag aanbevolen.

Opmerking bij "De Strandloper" no.1 8e jaargang.

Medegedeeld werd dat de Torenavalkkast nabij Nieuw Leeuwenhorst-College niet in gebruik is geweest als broedplaats.

LENTE

Naarmate het voorjaar vordert en de natuur hoe langer hoe meer ontplooit, ziet de liefhebber van het buitenleven zich geplaatst voor boeiende gebeurtenissen in de natuur.

Dit geldt ook reeds voor de derde maand van het jaar, wanneer men er getuige van kan zijn hoe het kleine hoefblad zich gaat tooien met zijn gele kelkjes en in de weide ook reeds de paardebloemen en gele dotters bloeien.

Aan het begin van de duinrand wordt men al geconfronteerd met de leeuwerik die hoog in de lucht zijn bijzonder vrolijk lied ten beste geeft. Maart is dan ook de maand van toenemende vogelzang. Als muzikanten treden ze voor het voetlicht. Merel, zanglijster, grote lijster, koolmees, pimpelmees, ook de roodborst wordt niet vergeten. Het zijn allemaal vogels die dicht bij de mensen leven. Ook horen wij al sinds enkele dagen de boomleeuwerik op de golfbanen. Om deze te zien en te horen moet men wel een van onze mooiste duinen opzoeken, waar men ook de rollers van de wulp kunt horen. Voor mij een van onze mooiste duinvogels.

Wanneer men eens in dezelfde tijd met de verrekijker de polder afspeurt op uw zwerftocht, hoort men daar een waar concert van vogelgeluiden. In het weidegebied vestigen zich nadat er in februari al voorlopers pleisterden, hoe langer hoe meer kieviten en tegen het lentebegin behoort de kievit al z'n eerste ei te hebben gelegd. Tureluurs, grutto's en scholeksters keren ook hoe langer hoe meer naar de groene weiden, maar het wordt wel half april voor men van deze vogels het eerste legsel kan verwachten.

Als men 's morgens vroeg, bij het krieken van de dag, de duinen of de bossen in trekt, probeer dan eens een rustig plekje op te zoeken, dan kan men de vogels het beste te zien krijgen, ze komen dan tot vlakbij.

De weldadige stilte, een plek waar geen wegen en straten zijn, geen trams, auto's en geen gejaag, maar rust, eenzaamheid en stilte. Maar er is nooit stilte in de natuur. Altijd zijn er geluiden, tientallen, duizendtallen. Probeert u eens te luisteren naar de sjerpende insecten of gonzende bijen of het fluisteren van de wind in het nog frisse groen. Van ver het monotone geruis van de branding. Verder alom rust, diepe intense rust. Heel langzaam begint de naderende dag. Meer en meer begint de natuur te ontwaken. De merel die ons een welkom toezingt. De fitis begint zijn bescheiden wijsje te zingen.

Rood kleurt de lucht op de plaats waar straks de zon zich zal vertonen over onze mooie duinen. In het prille zonlicht vormen de duinen een lust voor het oog. De zegetocht van de zon is weer begonnen.

Gauw veel te gauw gaat de vroege ochtend voorbij, een van de tederste en mooiste gedeelte van de dag. Iedere wandeling is anders en bij iedere tocht in de lente ontdekt men weer iets moois.

Er is geen maand zo grillig als maart. Maar ondanks koude dagen met veel wind en soms ook nog hagel en sneeuwbuien is de natuur onweerstaanbaar.

En alles haat zich om tot bloei en volle wasdom te komen. Altijd bijna hetzelfde, ieder jaar, maar toch is ieder voorjaar weer anders. En wij zeggen het met de dichter

O edele Zonne, O machtig wezen
O zienlijke afgezant van dezen
die 't al beveelt
Wat ben ik, of wat zijt gij, schone
Als in des Heren schild en Krone

Een wapenbeeld

Kees Luijt

STRANDONDERZOEK

Het ligt in de bedoeling om het komend najaar te beginnen met een onderzoek naar vogels die op het strand verblijven. Het is de bedoeling om minimaal een keer per week een stuk strand te tellen om op die manier tot nauwkeurige aantallen te komen. Voorts is het ook de bedoeling dode vogels te tellen.

Een ieder die er iets voor voelt om mee te werken kan zich aanmelden bij:

R.de Mooij		A.Roozen
Voorstraat 83	of	Dobbelmannduin 10
Noordwijk-Binnen		Noordwijk aan Zee

Het onderzoek begint op 1 augustus 1976.

Aanmeldingen vóór 15 juni graag.

A.Roozen
A.Ruigrok
E.van Hal
M.v.d.List
en ondergetekende
R.de Mooij

STICHTING VOGELASIEL NOORDWIJK

Secr.van Limburg Stirumstraat 40

Giro:3598755

Penningmeester Stichting Vogelasiel
Noordwijk

Half april ontving u het eerste bericht van deze nieuwe Stichting via een brief gericht aan alle leden van de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming "Noordwijk". Over wat er reeds gebeurd is en wat er nog voor plannen op tafel liggen wilden wij nu wat dieper op ingaan.

Het vogelasiel aan het Dompad achter het politiebureau bestaat nu zo'n kleine tien jaar. Deze tien jaar is het asiel beheerd door de heren J.Hoek en D.Hoek. Aangezien er steeds meer werk te doen was, ging ruim een jaar geleden R.Alkemade de heren Hoek helpen met het voeren van vogels. Dit ging echter zoveel tijd en geld kosten, dat begin dit jaar met een grotere groep mensen is besloten om het asiel te gaan runnen. Mede daaruit werd de hierboven genoemde Stichting in het leven geroepen.

Het belangrijkste doel om door een goede verzorging en frequenter voeren een groter deel van de binnengebrachte vogels weer vrij te kunnen laten, is voor een deel reeds gerealiseerd. Er is een rooster opgesteld waardoor de vogels ten minste tweemaal per dag gevoerd worden. Daarnaast is er een rooster vastgesteld voor het schoonmaken van het asiel.

Er wordt ook contact gezocht met andere vogelasiels in ons land. Het doel is tweeledig. Ten eerste om meer informatie te krijgen over hun ervaringen met het verzorgen van vogels en ten tweede om op gespecialiseerde vogelasiels (b.v. voor roofvogels) een beroep te kunnen doen om deze vogels van ons over te nemen en deze hun speciale verzorging te kunnen geven.

Om ook zelf meer inzicht te krijgen over het verzorgen van vogels heeft D.v.d. Oever op zich genomen om nauwkeurig alle gegevens van de in het asiel verblijvende vogels te noteren en uit te werken en deze in een kaartsysteem op te bergen. Deze gegevens zullen voor zover dit mogelijk is ook in de verslagen van "De Strandloper" verschijnen.

Binnenkort worden er leidingen aangelegd om water en elektriciteit in het asiel te krijgen. Ook zal het asiel zelf een grondige opknappbeurt krijgen, zoals een nieuwe vloer in het binnenhok, het maken van nieuwe zijwanden en het aanleggen van verlichting en wanneer het financieel haalbaar is, zal in de toekomst de vijver worden opgeknapt en eventueel uitgebreid.

Uit het bovenstaande blijkt dat er veel geld nodig is om dit te realiseren, want ja, water en elektriciteit aanleggen kost, buiten de vele zelfwerkzaamheden, altijd nog heel wat, plus dat er dan maandelijks terugkerende kosten bijkomen, om maar eens een facet te noemen.

Gelukkig heeft een aantal mensen zich reeds als donateur opgegeven van onze Stichting, maar dit moeten er nog veel meer worden. Ook zal er dit jaar een stickeractie begonnen worden om meer bekendheid te krijgen...en om meer geld in het laatje te brengen.

Natuurlijk kunnen wij ook nog een groot aantal mensen gebruiken om allerlei werkzaamheden te verrichten. Neem gerust contact op met het secretariaat.

In de volgende "Strandloper" zullen wij in ieder geval verslag uitbrengen over te tot dan bereikte resultaten.

Hein Verkade secretaris

Donateur van de Stichting Vogelasiel Noordwijk
kunt u worden door f 5,-- of meer over te maken
op giro 3598755 t.n.v. Penningmeester Stichting
Vogelasiel Noordwijk, Duinweg 81 te Noordwijk

ZEETREKVERSLAG

Dit verslag gaat over de waarnemingen die gedaan zijn in de periode 1 januari tot en met 31 maart 1976. In deze periode is in Noordwijk gedurende 62 uren over zee gekeken.

Het weer vertoonde twee spectaculaire gebeurtenissen. Als eerste een vliegende storm op 3 januari. Tijdens deze storm werd onze waarnemingspost (het balkon van het clubhuis van de ZVN) zwaar bedreigd door de zee. Het hek en de trap van dit balkon werden weggeslagen, waardoor er na de storm wat klimwerk van ons gevraagd werd als wij uit de wind wilden zitten. Na de storm werden er in de duinen veel vermoeide zeevogels gevonden, onder andere een Noordse stormvogel, een Jan van Gent en een tiental Alken en Zeekoeten.

De tweede gebeurtenis was een heuse koudegolf tegen eind januari, iets wat wij in jaren niet meer hadden meegemaakt. Door de vorst ontstond er een "ijsrand" op het strand. Veel overwinterende zomergasten vertrokken alsnog, gedwongen door de koude, naar warmere streken.

Duikers en futen

Er werden gedurende 14 uren duikers waargenomen met als hoogste uuraantal 5 ex. Hiervan kon twee keer een Roodkeelduiker vastgesteld worden:

op 9-2 een dood exemplaar op het strand en op 22-3 een zwemmend exemplaar in zee achter de branding.

Op 23 uren werden Futen gezien. Het hoogste aantal 47 ex. op 29 januari tijdens de koudegolf.

Verder werden waargenomen:

Geoorde fuut: op 10 januari 1 ex. zuidwaarts

Roodhalsfuut: op 28 februari 2 ex. zuidwaarts

Meeuwen

Er werden veel interessante waarnemingen van meeuwen gedaan. De Dwergmeeuw werd op 4 dagen waargenomen n.l. op 3,14 en 24 januari met resp. 2,3 en 2 ex. en op 20 maart 6 ex.

De waarnemingen van de Drieteenmeeuw deden wij hoofdzakelijk tijdens de storm van 3 januari. Wij telden toen 34 ex. Verder op 17,2, en 24 januari met resp. 1,6 en 5 ex. Er zijn dus alleen in januari Drieteenmeeuwen gezien.

Er werden ook op verschillende dagen zeer grote aantallen "gewone" meeuwen gezien: Zilvermeeuw: op 24 en 28 januari, resp. 500 en 300 ex. in zee

Stormmeeuw : op 24 januari ongeveer 1000 ex. foeragerend in de branding

Kokmeeuw : Op 24, 29 en 30 januari, resp. 200, 2200 en 580 ex. en op 9 en 19 maart resp. 800 ex. ter plaatse en 460 ex. noordwaarts.

Op het strand van Noordwijk heeft van 28 januari tot (minstens) 9 februari een Grote burgemeester gezeten, die door de heer Verkade sr. "per ongeluk" mooi gefilmd is. Langs de gehele kusten werden verder regelmatig enkele Grote burgemeesters gezien. In de havens van IJmuiden en Scheveningen kon je er steeds één of meerdere bij de vishallen of bij de pieren zien. Ook heeft een Kleine burgemeester enige weken bij de noordpier van Scheveningen doorgebracht. Hij was daar vanaf de pier tot op een meter op twintig te benaderen en we konden hem zo heel goed bekijken.

Eenden en steltlopers

De koudetrek tijdens de vorstperiode rond eind januari was enorm. Grote aantallen eenden en steltlopers trokken naar het zuiden. Hierbij werden geen "zomergasten" of doortrekkers gezien. Slobeend (8 ex.), Grutto (1 ex.), Groenpootruiter (3 ex.), Kanoetstrandloper (62 ex.), Kemphaan (9 ex.), Kluut (52 ex.), Zilverplevier (16 ex.), Goudplevier (27 ex.), Rosse grutto (8 ex.), veel Watersnippen en Tureluurs.

Deze vogels brengen normaal gesproken de winter in meer zuidelijk gelegen streken door. Door de zachte winter waren zij achtergebleven, maar werden door de felle koude (bevroren Waddenzee met voedselgebrek als gevolg) gedwongen hun voedsel in warmere gebieden te zoeken. De volgende tabel geeft een indruk van de trek van enkele van de talrijkste soorten gedurende de vorst:

DATUM	28-01	29-01	30-01	31-01	1-2						
TIJD	VAN 13.00	12.15	16.15	12.15	16.00	12.00	13.00	16.00	17.00	11.00	16.00
	TOT 14.00	12.45	17.15	12.45	17.00	13.00	14.00	17.00	17.15	12.00	17.00
Wilde eend	-	3	68	21	6	38	41	18	3	-	52
Smient	142	200	322	80	-	42	-	-	16	-	16
Scholekster	5	16	63	78	138	268	154	388	55	45	9
Kievit	159	120	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Watersnip	1	8	62	28	-	24	-	1	-	-	2
Wulp	1	12	102	-	29	86	8	30	2	14	2
Tureluur	-	16	24	1	8	64	49	156	50	5	48
Bonte strandloper	12	220	260	15	32	44	62	100	33	-	46
Drieteenstrandloper	58	57	57	33	10	32	20	20	20	15	44

De waarnemingen zijn:

Wintertaling : geregeld waargenomen
 Zomertaling : 21 maart 2 ex. noordwaarts
 Pijlstaart : 29 januari 1 ex. zuidwaarts
 op 19,21 en 22 maart resp.8,5 en 7 ex. noordwaarts
 Kraakeend : op 5,21 en 22 maart resp.5,4 en 2 ex.
 Brilduiker : 42 ex. zuidwaarts op 29 januari, 1 ex. noordwaarts op 21 maart
 Eidereend : op 15 dagen waargenomen
 Zwarte zeeëend : bijna elk uur waargenomen
 Grote zeeëend : 3 ex. noordwaarts op 30 maart
 Grote zaagbek : in totaal 31 ex. op 30 en 31 januari
 1 ex. op 21 en 22 maart
 Middelste zaagbek : op 7 dagen waargenomen in kleine aantallen
 Bergeend : regelmatig waargenomen in kleine aantallen
 Nonnetje : 14 ex. waargenomen op 29 en 31 januari
 Grauwe gans : 30 januari 8 ex. zuidwaarts en op 21 maart 2 ex. noordwaarts
 Kolgans : op 29 januari één koppel van 40 ex. zuidwaarts
 Rotgans : op 3 januari 63 ex. noordwaarts
 Kleine rietgans : op 28 januari 9 ex. zuidwaarts en op 5 maart 21 ex. noordwaarts
 Brandgans : op 1 en 20 februari resp.13 en 22 ex.
 Alk/zeekoet : op 3 januari 1 ex. noordwaarts
 Kievit : op 6 maart 410 ex. zuidwaarts. Weer wat vorst!!
 Goudplevier : op 6 maart 40 ex. zuidwaarts
 Regenwulp : op 22 maart 2 ex. noordwaarts
 Bonte strandloper : trek golfje eind maart,678 ex. noordwaarts
 Bokje : op 30 en 31 januari resp.1 en 5 ex. zuidwaarts
 Houtsnip : 1 ex. op 30 en 31 januari
 Kluut : op 19 en 21 maart resp.49 en 67 ex.
 Aalscholver : op 19 februari en 21 maart resp.1 ex. zuidwaarts en 1 ex. noordwaarts

De waarnemers waren: W.Baalbergen, J.van Dijk, R.de Mooij, H.Verkaide en ondergetekende,

Leen van Duyn

NESTKASTONDERZOEK NIEUW-LEEUVENHORST (Z.H.L.) 1975
(beter laat dan nooit)

Met de jeugdclub werd ook in 1975 de nestkasten weer gecontroleerd, nadat deze eerder een grote schoonmaak hadden ondergaan. Bij deze schoonmaak werden van 5 kasten de vliegopening versperd. We hoopten dat ze, nadat ze nà 1 april geopend zouden worden, andere soorten zoals Vliegenvanger en Gekraagde roodstaart broedgelegenheid zouden bieden.

Dit mislukte echter jammer genoeg. Toch werden 4 van deze kasten weer na korte tijd ingenomen door Pimpelmezen en Koolmezen, wat nogal verwonderlijk was, aangezien deze mezensoorten vrij vroeg in het jaar hun territorium bepaald hebben en zij het daarin gelegen nesthol of -kast al lang plegen te gebruiken als slaappleats.

Van de totaal 36 kasten werden er 7 niet gebruikt, wat dus een bezettingsgraad te zien gaf van $\pm 80\%$. In vergelijking met voorgaande jaren bijzonder hoog te meer daar van deze 7 kasten er in 4 stuks wel nestbouw was gepleegd.

De broedresultaten van de overige 29 kasten geven het volgende beeld.

	aantal nesten	aantal eieren	gemiddeld per nest	uitgevlogen pulli
Koolmees	16 ^x	127	8	85
Pimpelmees	10	81	8	73
Ringmus	2	10	5	5
Spreeuw	1	6		6
Glanskopmees	1	5		5

^x) Er werden in een door koolmezen gebruikte kast 19 eitjes!!! geteld. Bij een eerder gehouden controle leverde deze kast "slechts" 7 eitjes op.

We namen aan dat het hier een 2e broedpoging gold van 1 paartje, waarbij de eerste 7 eitjes onvruchtbaar waren. Wanneer deze kast door een ander paar ingenomen zou zijn, dan had deze ongetwijfeld op het eerste legsel een nest gebouwd. Ook de 12 latere eitjes kwamen niet uit.

Dit verklaarde voor een deel, in vergelijking met de pimpelmezen, het lage aantal uitgevlogen pulli.

Ondanks dat de kasten extra hoog geplaatst werden, zou verstoring door wandelaars/ wandelaartjes voor een ander deel als oorzaak kunnen worden gezien.

B.Heethuis
D.Passchier

VERSLAG VAN DE AKTIVITEITEN VAN DE JEUGDCLUB

Ook in de afgelopen periode is de jeugdclub weer actief geweest. Met het oog op de komende lente stonden de bibliotheek-avonden in het teken van de vogelstudie. Zoals andere jaren had de heer D.Passchier weer eens in zijn collectie dia's gesnuffeld, om de fraaiste plaatjes op het doek te toveren, waarbij een bandrecorder het geluid van de getoonde vogels weergaf. Daar de meeste jeugdleden op school de bekendste park- en strandvogels van wandplaten geleerd hebben, boekte hij snel resultaat, zodat we reeds spoedig in de praktijk de kennis konden toetsen. Dan echter bleek, dat zwarte vogels allemaal merels genoemd werden.....,zodat er voorlopig nog voldoende werk aan de winkel is.

Ook dit jaar werd er weer aandacht besteed aan de braakballen. Daar we niet konden terugvallen op de voorraad van de heer van Duijn, zijn we zelf op pad getogen om het benodigde materiaal te vergaren. Met behulp van stencils en microscopen werden een aantal schedeltjes gedetermineerd. Voor het eerst werden in de braakballen kaakjes van spitsmuisjes aangetroffen, die in luciferdoosjes mee naar huis werden genomen. Na gereinigd te zijn in waterstofperoxyde, werd het gevonden materiaal met lijm op geverfde plankjes gekleefd. Deze tableaux werden enige weken in het biologielokaal tentoongesteld om zodoende nog sluimerende liefhebbers tot toetreding tot de club te bewegen. Ook nu kwam er weer een verzoek deze ochtend nog eens te herhalen.

Dan was er een avond-excursie naar het landgoed "Offem", vanwege de slaaptrek van de spreeuwen uit de wijde omgeving. Ruim een uur hebben we de spreeuwen gadeslagen tijdens hun opmars naar het park. Daar waren ze, bleek later, niet eenvoudig terug te vinden, ook al gaven ze door hun gekwetter van hun aanwezigheid blijk. Even waagden wij ons een eindje in het park, maar "geweerschoten" dwongen ons een veilig heenkomen te zoeken.

Tijdens de excursies over het strand werden zoveel mogelijk soorten schelpen verzameld. Deze werden gereinigd, gedroogd en in doosjes verzameld om ze later met behulp van stencils te determineren.

Verzamelde schedeltjes en botjes van konijnen uit de duinen, werden in de kelder te drogen gelegd om ze later, wanneer het weer een buitenexcursie verhindert, uit te pluizen en een naam te geven.

In de komende maanden staan er nog belangrijke evenementen op het programma. Allereerst gaan we op de fiets naar de Katwijkse Duinwaterleiding, waar we eerder interessante waarnemingen deden.

Verder nog een bezoek aan de reigerkolonie in het Warmonderbos en waarschijnlijk weer een bezoekje aan het heempark te Oegstgeest.

U ziet de jeugdclub bruist van leven en we mogen gerust stellen, dat we bij het afsluiten van het schooljaar op een actief seizoen kunnen terugblikken.

In verband met werkzaamheden van de leiding is de bibliotheekavond tegenwoordig op de vrijdagavond. Tot ziens dus op die avonden in de Willibrord-Mavo.

B.Heethuis
D.Passchier

Indien u uw contributie of donatie nog niet betaald heeft, wilt u dit dan spoedig in orde maken.

Contributie is minimum f 6,-- per jaar
Donatie minimum f 2,50 per jaar
Jeugdleden betalen f 3,50 per jaar
Abonnement "Het Vogeljaar" f 10,-- per jaar

Gaarne overmaken op girono, 2573795 t.n.v. Vogelbescherming "Noordwijk", Joh.Molograafstraat 5 te Noordwijk.

Door te gireren bespaart u de penningmeester veel werk.

TWEE WEKEN VORST... ..HOE WAS HET MET DE VOGELS?

Voor het eerst sinds jaren werd Nederland weer eens een paar weken geregeerd door Koning Winter. Voor veel mensen een aanleiding om de schaatsen weer uit het vet te halen. Anderen daarentegen hadden hun handen vol met iets anders. Ons vogelasiel zat namelijk in de tijd afgeladen vol met vogels die geen voedsel konden vinden of bevangen waren door de strenge koude. Het was een drukte van jewelste met vooral Scholeksters, Koperwieken, Kramsvogels, Meerkoeten, Waterhoentjes en nog vele andere. Gelukkig kon een deel van deze vogels na de vorstperiode weer losgelaten worden, voor vele andere was het helaas te laat.

De hierboven genoemde soorten in het asiel geven ongeveer weer welke vogels er het slechtst aan toe waren, iets wat verderop in dit stukje ook wel zal blijken.

Het begon allemaal op 26 januari met wat nachtvorst, iets normaal voor de tijd van het jaar. Er waren toen ook nog geen opvallende dingen in de vogelwereld gaande. De vorst zette echter door en enkele dagen later vroor het zelfs overdag nog enkele graden. Toen pas kwam de vogelwereld in beweging. Vooral de insectenetende vogels en watervogels kregen het zwaar te verduren; het water bevroor namelijk evenals de grond, zodat de insectenetende vogels niet meer in de grond konden komen met hun gevoelige snavel.

Er kwamen trouwens nog twee belangrijke factoren bij die de paniek onder de vogels vergrootte. We hebben sinds 1963 namelijk geen noemenswaardige winters meer gekend. Hierdoor wendden een aantal soorten zich aan om tegen de winter niet meer of nauwelijks weg te trekken maar om gewoon hier te blijven, want er was toch genoeg voedsel te vinden. Een tweede gevolg hiervan is geweest, dat de zwakkere vogels zich konden handhaven, waardoor bepaalde soorten zich explosief uitbreidden (b.v. Meerkoet en Blauwe Reiger).

De eerste soorten die op de koude reageerden waren de Snippen en Kieviten. De kieviten, die voor een deel al weer teruggekeerd waren in Nederland, trokken massaal naar het zuiden, evenals de Watersnippen en Houtsnippen die men plotseling overall kon waarnemen. Deze soorten, ook zo langzamerhand gewend aan de zachte winters, begonnen ook veel te laat weg te trekken, zodat vele vogels van uitputting stierven of vastvroren in het ijs.

Wat de zangvogels betreft, waren vooral de lijsterachtigen er slecht aan toe. Zij vonden geen voedsel meer en raakten uitgeput. Men kon de Koperwieken en Kramsvogels uitgeput langs de weg zien zitten, waardoor er erg veel het slachtoffer van het verkeer werden. Andere verkeersslachtoffers waren veel Meerkoeten en Waterhoentjes. Aan het strand kreeg men eenzelfde beeld. Veel uitgeputte Strandlopers, Scholeksters en Tureluurs, waarvan er velen de andere ochtend dood op het strand gevonden werden. Er werd bijv. op een dag op het strand tussen Noordwijk en Katwijk 21 dode Scholeksters, 7 Bonte Strandlopers, 2 Drieteenstrandlopers, 2 Meerkoeten, 4 Tureluurs, 1 Kempphaan, 1 Steenloper en nog vele andere vogels gevonden.

Om een indruk te krijgen hoeveel Scholeksters er doodgegaan waren tijdens de vorstperiode heeft de Rijksuniversiteit van Groningen een onderzoek gedaan, waaruit bleek dat 15% van de Scholeksters de vorstperiode niet overleefd heeft. Dit getal duidt echter alleen op het aantal gevonden dode vogels, dus het werkelijke percentage zal allicht wel hoger liggen.

Na een aantal dagen vorst was ook het IJsselmeer voor een groot gedeelte dichtgevroren, waardoor de vogels (vooral de eenden) die hier overwinterden op de wieken gingen. Hierdoor kregen wij over zee een aantal van die soorten te zien, zoals Nonnetjes en Grote zaagbekken. Deze soorten worden hier tijdens zachte winters slechts zelden gezien.

Toen de vorst eenmaal ten einde was, kwam de vogelwereld weer tot rust. Ook werd het in het vogelasiel direct weer stiller.

Natuurlijk zijn de hierboven genoemde vogelsoorten slechts een greep uit het grote aantal dat in die tijd gezien en gevonden werd, maar het geeft hopelijk wel een indruk van het feit dat de vogels zeer afhankelijk zijn van het milieu en wanneer er door natuurlijke (zoals hier) of menselijk ingrijpen iets veranderd, de vogelwereld daar direct op reageert en soms (vooral door menselijk ingrijpen) met fatale gevolgen.

Natuurlijk worden alle vogelaars die hun waarnemingen en inlichtingen aan mij verstrekten daarvoor hartelijk bedankt.

Hein Verkade

GEKNIPT UIT DE KRANTEN

De Kievitsbloem (*Fritillaria meleagris*) is beschermd. Eén van de weinige plaatsen in Noordwest-Europa waar de Kievitsbloem nog voorkomt, is het oeverland van het Zwarte Water en van de Vecht tussen Zwolle en Zwartsluis. Dit gebied heeft de staatssecretaris Meijer van CRM aangewezen tot beschermd natuurmonument. Het gebied is bovendien van belang omdat er vogels broeden als Tureluur, Kempphaan, Roerdomp en Kwartelkoning.....

(AD)

Voor het eerst deze eeuw is er hondsdolheid onder het wild in Nederland. Er zijn enkele hondsdolle vossen gezien en misschien hebben ook al andere dieren de gevreesde ziekte. Bedreigde gebieden zijn Oost-Groningen, Drente, de Overijsselse grensstreek en Zuid-Limburg. In Zuid-Limburg moeten de honden uit voorzorg aangelijnd zijn. De hondsdolheid is na de Tweede Wereldoorlog vanuit Polen naar het westen opgerukt. In 1967 was er ook een kleine epidemie in West-Duitsland, maar de hondsdolheid kwam toen de grens niet over.

De vos wordt als de belangrijkste overbrenger van de ziekte beschouwd en daarom worden er nu weer vele vossen geschoten. Sinds 1967 is het Rijksinstituut voor Natuurbeheer (RIN) bezig met een onderzoek naar het nachtelijke leven van de vos. Dit onderzoek is vooral opgezet om gedegen adviezen te kunnen geven als er gevaar dreigt voor hondsdolheid. Het RIN heeft nu geconcludeerd, dat het verstandig is in de maanden maart tot en met augustus niet op oude vossen te jagen. Die hebben dan jongen en het is gebleken dat de jongen veel verder weg trekken van hun geboorte- grond als een van hun ouders geschoten wordt. En verder weg betekent een grotere kans op het krijgen en verspreiden van hondsdolheid. Het is bovendien mogelijk, dat veel vossen constant besmet zijn met het virus wat hondsdolheid veroorzaakt, maar dat dat virus alleen een kans krijgt bij een verzwakte vos of een vos die in een stress-situatie verkeert (onrust door dood, vangen, schieten, wegtrekken van de ouders etc.)

(Nieuwe Krant)

Algemeen wordt aangenomen dat de vleermuizen in Nederland de afgelopen tientallen jaren flink achteruit zijn gegaan. Sinds 1973 zijn dan ook alle zeventien inheemse soorten wettelijk beschermd. In een overzichtsartikel in het Vakblad voor Biologen vraagt de Utrechtse dierkundige dr. A.M.Voûte zich af, of het werkelijk zo slecht gaat met onze vleermuizen.

Ondanks het vele onderzoek dat er aan onze vleermuizen is gedaan, blijken er over hun aantallen nog weinig betrouwbare gegevens te bestaan. Maar wat er bekend is, geeft dr. Voûte niet zoveel aanleiding tot ongerustheid.

Van de zeven soorten die duidelijk in aantal zijn teruggelopen, leven er zes bij ons net aan de rand van hun verspreidingsgebied. Het is een biologisch bekend verschijnsel, dat er dan grote variaties in aantal kunnen optreden. Bij tellingen over heel lange perioden kan blijken dat het gemiddelde toch vrij constant is. En het verschil tussen natuurlijke fluctuaties en gevolgen van menselijk ingrijpen is niet of nauwelijks vast te stellen. Dr. Voûte probeert daarom na te gaan of het erg waarschijnlijk is, dat de teruggang aan de mens te wijten zou zijn. Verarming of vernieling van de plantaardige begroeiing in een bepaald gebied zou, evenals het gebruik van bestrijdingsmiddelen, van invloed kunnen zijn op de insectenstand en daardoor voedselgebrek voor de vleermuizen kunnen opleveren. Toch kan hij zich nauwelijks voorstellen dat dat een rol speelt. Er zijn 's zomers nog altijd onvoorstelbaar veel nachtinsecten te zien en zoveel vleermuizen zijn er ook niet.

Een tweede mogelijkheid is de beïnvloeding van zomer- en winterverblijven, in gebouwen, holle bomen en grotten. Die zomerverblijven zijn de zogenaamde kraam- kamers, waar de wijfjes van een of meer vleermuissoorten samenkomen om hun jongen te baren en groot te brengen.

Met de grotten in Nederland alleen in Zuid Limburg is het vrij treurig gesteld. Van de St.Pietersberg is door de mergelwinning niet meer dan een holle kies overgebleven. In het 'aangesneden' restje van het oude gangenstelsel is de vleermuisstand teruggebracht tot een flauwe afspiegeling van de vroegere. De stichting van enige vleermuisreservaten in de vorm van voor het publiek afgesloten grotten juicht dr. Voûte dan ook van harte toe. Holle bomen zijn van belang voor vier soorten: de franjestaart, de watervleermuis, de rosse vleermuis en de grootoorvleermuis. In hoeverre zich hier ontwikkelingen voordoen is niet te achterhalen. Voor een bepaald gebied is zelfs bij benadering niet aan te geven hoeveel behoefte de vleermuisbevolking aan holten heeft.

Het is dus volstrekt ondoenlijk om vraag en aanbod tegen elkaar af te wegen en zo tot een uitspraak over schaarste of overvloed te komen. Wel vindt dr. Voûte dat de zin voor orde en netheid van veel mensen geleid heeft tot het opruimen van vele oude bomen, die niet alleen welkom onderdak boden aan vleermuizen en vogels, maar die ook onmisbare elementen in het landschap vormden.

Het begrip gebouw moet als verblijfplaats voor vleermuizen zeer ruim genomen worden; niet alleen huizen en kerken, maar ook forten, kelders etc.

De algemeen gangbare opvatting dat alleen oude gebouwen bruikbaar zijn, is onjuist. In de omgeving van Utrecht vinden dwergvleermuizen, laatvliegers en grootoorvleermuizen onderdak in veel naoorlogse huizen. Vrijwel geen gebouw, hoe solide gebouwd ook, heeft niet een of meer voor vleermuizen toegankelijke en bruikbare ruimten (spouwmuren en dergelijke). Het is voorlopig volstrekt onduidelijk waarom sommige soorten in Nederland als geheel in aantal teruglopen. Daarom zal ook moeten worden afgewacht of de getroffen maatregelen enig succes sorteren.....

(Trouw)

In Zuid-Duitsland zit de schrik er onder de roofvogels flink in. Kramsvogels hebben daar een manier gevonden om valken, haviken en buizerden langzaam maar zeker de dood in te jagen. De Kramsvogels gebruiken daarvoor hun uitwerpselen die ze als volleerde jachtvliegers op de roofvogel deponeren. De kleverige massa beïnvloedt het vliegvermogen en daarna blijven de lijsterachtigen hun projectielen met dodelijke precisie afvuren. Uiteindelijk is de roofvogel totaal vervuild en niet meer in staat te vliegen, waarna op een gegeven moment de hongerdood intreedt.

Volgens het hoofd van het Beierse Instituut voor Vogelkunde zijn in de afgelopen jaren honderden roofvogels het slachtoffer geworden van de nieuwe gevechtstaktiek van de kramsvogel

(De Telegraaf)

"Het is jammer, dat er steeds meer biologen afstuderen, die nog geen tien vogelsoorten of plantensoorten kunnen onderscheiden".

Stelling bij het proefschrift
van E.B.van Julsingha

Samengesteld door
L.van Duijn

POLDER HOGEWEG

Noordwijk is nog steeds gezegend met een grote hoeveelheid natuurschoon wat te vinden is in de onmiddellijke omgeving van het dorp.

Een van de stukjes waar ik het meest van houd, is wel het stuk weiland tussen Noordwijk, Voorhout en Rijnsburg. Het landschap bestaat uit weilanden, doorsneden met sloten en slootjes, terwijl er zich drie bomengroepjes bevinden. De meeste slootjes zijn slechts 1 à 1½ meter breed.

Het gebied is van groot belang voor de weidevogels als broedgebied, terwijl het ook als pleisterplaats voor doortrekkers en wintergasten van belang is.

Zoals uit het bovenstaande blijkt, zijn de vogels die hier verblijven in drie groepen te verdelen:

1. broedvogels
2. doortrekkers
3. wintergasten

groep 1, de broedvogels

Hoewel ik geen enkele inventarisatie van het gebied bezit, valt er toch wel wat over de broedvogels te zeggen.

Natuurlijk broeden de vogels die in elk weidegebied broeden hier ook: Kievit, scholekster, grutto, tureluur, veldleeuwerik, wintertaling en wilde eend.

Voorts broeden er bij de verschillende boerderijen ook huismussen, ringmussen en spreeuwen.

Mogelijke broedvogels zijn de slobbeend, zomertaling en watersnip. Van deze vogels is echter niets met zekerheid te zeggen.

groep 2, de doortrekkers

Over deze vogels heb ik veel meer gegevens, vooral van het voorjaar.

De vogel, die hier in kleine aantallen overwintert, maar vooral in het voorjaar in grote aantallen doortrekt, is de goudplevier. Voorjaar 1975 verbleven er gedurende de tweede helft van maart ruim 1200 ex., terwijl er voor die tijd regelmatig groepen van 50-300 ex. te zien waren.

Dit voorjaar zijn er al verschillende malen meer dan 100 ex. waargenomen, terwijl er tijdens de koude periode van begin maart verschillende groepjes naar het zuiden vliegend zijn waargenomen.

Een vogel die eveneens in nogal grote aantallen doorkomt is de watersnip. Als voorbeeld het voorjaar 1975, toen op 19,20,21 en 26 maart resp. 120,250,100 en 50 ex. werden waargenomen.

Andere steltlopers, die langstreckend zijn waargenomen, zijn: oeverloper (enkele malen tot 2 ex.), zwarte ruiter (1x), grutto (tot 100 ex. in één groep), tureluur (tot 20 ex.), wulp (tot 5 ex.), scholekster (tot 70 ex.) en kievit (1x zelfs 1500 ex.).

Eveneens doortrekker is de wintertaling, evenals de knobbelzwaan en de ganzen, waarvan tot nog toe alleen de kolgans herkend is.

Zelfs de buizerd is hier nog wel eens te zien, evenals regelmatig torenvalken.

groep 3, de wintergasten

Ook over deze groep zijn wel aardig wat gegevens bekend. In de winter zijn hier 's middags zeer grote aantallen spreeuwen, die op Offem slapen.

De weilanden zijn eveneens zeer in trek bij de lijsters. Grote groepen van deze vogels haasten zich 's avonds richting Offem waar ze slapen. Het zijn vooral koperwieken die meedoen aan deze rushes, maar ook veel merels vliegen mee.

Langs de sloten verblijven 's winters veel meerkoeten en waterhoentjes, resp. max. 80 en 50 ex.

Het land is ook zeer in trek bij de kraaiachtigen. Soms verblijven er groepen van 100-150 kauwen. Bonte kraaien en zwarte kraaien zijn daar altijd wel te vinden tot resp. max. 5 en 30 ex.

Van de kleine vogels is de veldleeuwerik de talrijkste met aantallen van 200-300 ex. Ook zijn er altijd wel ringmussen, vinken en kepen te vinden, terwijl er in de elzen meestal wel sijzen aanwezig zijn.

Deze gegevens zijn echter geenszins compleet, doordat bijna alle gegevens afkomstig zijn van de Noordwijkse kant van het gebied. Daarom zou ik graag gegevens ontvangen van vroeger, van broedgevallen en van pleisterende vogels.

ALGEMENE WAARNEMINGEN

JANUARI 1976

GEOORDE FUUT	1 ex.	10 jan.	over zee, zuidwaarts	H. Verkade
DODAARS	1 ex.	10 jan.	Schie (Offem)	J. Glasbergen
NOORDSE STORMVOGEL	1 ex.	10 jan.	over zee	R. de Mooij
WINTERTALING	2 ex.	3 jan.	Z.H.L.	A. Ruigrok
	3 ex.	17 jan.	Z.H.L.	A. Ruigrok
	± 200 ex.	18 jan.	A.W. duinen	W.v.d.Niet
	4 ex.	31 jan.	over zee, zuidwaarts	A. Cramer
SMIENT	5 ex.	3 jan.	over zee, noordwaarts	A. Ruigrok
	20 ex.	10 jan.	over zee	R. de Mooij
SLOBEEND	2 ex.	3 jan.	Z.H.L.	A. Ruigrok
KUIFEEND	8 ex.	17 jan.	Z.H.L.	A. Ruigrok
TAFELEEND	15 ex.	18 jan.	A.W. duinen	W.v.d.Niet
BRILDUIKER	2 ex.	26 jan.	over zee, zuidwaarts	H. Verkade
ZWARTE ZEEEEND	± 300 ex.	10 jan.	over zee, noordwaarts	H. Verkade
GROTE ZAAGBEK	7 ex.	31 jan.	over zee, zuidwaarts	R. de Mooij
NONNETJE	2 ex.	25 jan.	over zee, noordwaarts	A. Ruigrok
	1 ex.	27 jan.	Leidsevaart	R. de Mooij
	21 ex.	31 jan.	over zee, zuidwaarts	R. de Mooij
BERGEEND	20 ex.	18 jan.	AW-duinen	W.v.d.Niet
GRAUWE GANS	39 ex.	3 jan.	over branding noordwaarts	W.v.d.Niet
KOLGANS	5 ex.	29 jan.	Noordwijkerhoek	E. de Mooij
ROTGANS	17 ex.	3 jan.	over zee, noordwaarts	A. Ruigrok
BRANDGANS	25 ex.	31 jan.	over dorp, zuidwaarts	W.v.d.Niet
BUIZERD	1 ex.	10 jan.	Bronsgaest, overvliegend	A. Cramer
	1 ex.	28 jan.	verblijvend in 't Heen	A. Cramer
SPERWER	1 ex.	10 jan.	Bronsgaest	A. Cramer
TORENVALK	1 ex.	17 jan.	Z.H.L.	A. Ruigrok
PATRIJS	11 ex.	31 jan.	Zuidduinen	W.v.d.Niet
SCHOLEKSTER	12 ex.	31 jan.	op het strand	W.v.d.Niet
GOUDPLEVIER	1 ex.	29 jan.	Noordwijkerhout	R. de Mooij
WATERSNIP	2 ex.	25 jan.	Z.H.L.	A. Ruigrok
	2 ex.	30 jan.	St. Bavo	W.v.d.Niet
	1 ex.	30 jan.	Voetbalveld Noordwijk	W.v.d.Niet
	3 ex.	31 jan.	op het strand	W.v.d.Niet
HOUTSNIP	1 ex.	3 jan.	Z.H.L.	A. Ruigrok
	1 ex.	15 jan.	Offem	R. de Mooij
	1 ex.	31 jan.	uit zee	R. de Mooij
TURELUUR	36 ex.	31 jan.	over zee	R. de Mooij
	1 ex.	31 jan.	op het strand	W.v.d.Niet
DRIETEENSTRANDLOPER	15 ex.	31 jan.	op het strand	W.v.d.Niet
DWERMEEUW	1 ex.	4 jan.	over zee, noordwaarts	R. de Mooij
DRIETEENMEEUW	7 ex.	3 jan.	vliegend boven branding	W.v.d.Niet
	6 ex.	4 jan.	vliegend boven branding	R. de Mooij
	1 ex.	4 jan.	over dorp	A. Ruigrok
IJSVOGEL	1 ex.	3 jan.	Z.H.L.	A. Ruigrok

GROTE BONTE SPECHT	1 ex.	4 jan.	Zuidduinen	W.v.d.Niet
	1 ex.	11 jan.	Zuidduinen	
VELDLEEUWERIK	20 ex.	4 jan.	Dompad	W.v.d.Niet
	50 ex.	31 jan.	Vinkeveld, fouragerend	W.v.d.Niet
	20 ex.	31 jan.	Dompad	W.v.d.Niet
BONE KRAAI	80 ex.	18 jan.	AW-duinen	W.v.d.Niet
GLANSKOPMEES	2 ex.	10 jan.	Z.H.L.	A.Ruigrok
MATKOPMEES	3 ex.	10 jan.	Leeuwenhorst	J.Glasbergen
	2 ex.	10 jan.	Sparrelaan	A.Cramer
STAARTMEES	8 ex.	18 jan.	De Blink	W.v.d.Niet
	1 ex.	18 jan.	Z.H.L.	A.Ruigrok
ROODBORSTTAPUIT	1 ex.	31 jan.	Duinweg	H.Verkaide
ZWARTE ROODSTAART	1 ex.	29 jan.	St.Bavo	W.v.d.Niet
GOUDHAANTJE	1 ex.	18 jan.	De Blink	W.v.d.Niet
PUTTER	8 ex.	4 jan.	Zuidduinen	W.v.d.Niet
SIJS	± 20 ex.	10 jan.	Nachtegaallaan	A, Cramer
	± 15 ex.	17 jan.	Zuidduinen	J.Glasbergen
	8 ex.	18 jan.	De Blink	W.v.d.Niet
FRATER	± 25 ex.	2 jan.	Zuidduinen	W.v.d.Niet
	± 20 ex.	17 jan.	Zuidduinen	J.Glasbergen
BARMSIJS	± 60 ex.	20 jan.	Zuid-Boulevard	W. Baalbergen
	± 100 ex.	31 jan.	Zuid-Boulevard	W.v.d.Niet
GEELGORS	1 ex.	10 jan.	Bronsgest	J.Glasbergen
	5 ex.	18 jan.	De Blink	W.v.d.Niet
SNEEUWGORS	15 ex.	2 jan.	Vinkeveld	W.v.d.Niet
	25 ex.	4 jan.	Vinkeveld	W.v.d.Niet
	8 ex.	31 jan.	langs Offemweg	A.Cramer

FEBRUARI 1976

ROODKEELDUIKER	1 ex.	15 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
FUUT	2 ex.	7 febr.	zwemmend in zee	Cramer/Glasberge:
	4 ex.	8 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
	1 ex.	8 febr.	Z.H.L.	A.Ruigrok
	1 ex.	14 febr.	Z.H.L.	A.Ruigrok
	6 ex.	15 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
ROODHALSFUUT	1 ex.	14 febr.	over zee	R.de Mooij
DODAARS	2 ex.	28 febr.	over zee, zuidwaarts AW-	J.v.Dijk
	2 ex.	8 febr.	duinen	W.v.d.Niet
	1 ex.	8 febr.	Z.H.L.	A.Ruigrok
	1 ex.	8 febr.	op strand	H.Verkaide
NOORDSE STORMVOGEL	1 ex.	1 febr.	dood, Duindamseslag	H.Verkaide
WINTERTALING	± 50 ex.	15 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
SLOBEEND	3 ex.	14 febr.	Z.H.L.	A.Ruigrok
KUIFEEND	5 ex.	8 febr.	overvliegend, Z.H.L.	A.Ruigrok
	± 100 ex.	25 febr.	Leidsevaart	R.de Mooij
TAFELTEEND	20 ex.	8 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
	± 40 ex.	15 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
	5 ex.	29 febr.	over zee, zuidwaarts	H.Verkaide

BRILDUIKER	1 ex.	4 febr.	levend op strand	R.de Mooij Glasbergen/ Cramer
	7 ex.	7 febr.	over de branding	
	2 ex.	8 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
	1 ex.	14 febr.	over zee, noordwaarts	A.Ruigrok
	2 ex.	15 febr.	Haagse Waterleiding	H.Verkaide
	1 ex.	15 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
ZWARTE ZEEEEND	4 ex.	1 febr.	over zee, zuidwaarts	R.de Mooij
GROTE ZAAGBEK	1 ex.	19 febr.	over zee, noordwaarts	H.Verkaide
	4 ex.	1 febr.	over zee, zuidwaarts	R.de Mooij
NONNETJE	1 ex.	15 febr.	Haagse Waterleiding	H.Verkaide
	5 ex.	7 febr.	overvliegend strand	W.v.d.Niet
BERGEEND	10 ex.	8 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
	5 ex.	8 febr.	Z.H.L.	A.Ruigrok
KOLGANS	32 ex.	19 febr.	over zee, noordwaarts	H.Verkaide
	4 ex.	15 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
WILDE ZWAAN	9 ex.	20 febr.	Duinpark, overvliegend	J.v.Dijk
KLEINE ZWAAN	35 ex.	18 febr.	overvliegend dorp	W.v.d.Niet
	22 ex.	20 febr.	over zee, noordwaarts	J.v.Dijk
SPERWER	1 ex.	22 febr.	De Blink	H.Verkaide
BLAUWE KIEKENDIEF	1 ex.	7 febr.	boven zee	J.Glasbergen
	1 ex.	22 febr.	De Blink	H.Verkaide
TORENVALK	1 ex.	8 febr.	Bronsgest	A.Ruigrok
	2 ex.	7 febr.	Zuidduinen	J.Glasbergen
	1 ex.	14 febr.	Zuidduinen	A.Cramer
	1 ex.	21 febr.	Noordduinen	J.Glasbergen
PATRIJS	16 ex.	7 febr.	Vinkeveld	J.Glasbergen
	2 ex.	18 febr.	Zuidduinen	W.v.d.Niet
PORSELEINHOEN	1 ex.	15 febr.	Foeragerend sloot Vinkeveld	W.v.d.Niet
WATERRAL	1 ex.	7 febr.	in sloot Vinkeveld	J.Glasbergen
	1 ex.	15 febr.	in sloot Vinkeveld	J.v.Dijk
SCHOLEKSTER	± 30 ex.	1 febr.	op strand	W.v.d.Niet
	± 300 ex.	3 febr.	op strand	H.Verkaide
ZILVERPLEVIER	1 ex.	7 febr.	op strand	A.Ruigrok
	1 ex.	8 febr.	op strand	H.Verkaide
GOUDPLEVIER	1 ex.		overvliegend Z.H.L.	A.Ruigrok
	2 ex.	28 febr.	overvliegend Voorhout	J.Glasbergen
STEENLOPER	± 20 ex.	3 febr.	op strand	H.Verkaide
	2 ex.	7 febr.	op strand	J.Glasbergen
WATERSNIP	6 ex.	1 febr.	boven dorp en Offem	W.v.d.Niet
	1 ex.	15 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
WULP	3 ex.	4 febr.	Noordwijkerhoek	R.de Mooij
	3 ex.	7 febr.	overvliegend strand	J.Glasbergen
	1 ex.	22 febr.	recht uit zee	W.v.d.Niet
	4 ex.	28 febr.	roepend de Blink	W.v.d.Niet
HOUTSNIP	1 ex.	2 febr.	Z.H.L. overvliegend	W.v.d.Niet
	1 ex.	5 febr.	St.Bavo, opvliegend	W.v.d.Niet
GRUTTO	1 ex.	28 febr.	roepend Voorhout	Glasb./Cramer
	5 ex.	28 febr.	achter Offem	R.de Mooij
TURELUUR	5 ex.	1 febr.	op strand	W.v.d.Niet
	± 50 ex.	3 febr.	op strand	H.Verkaide
	1 ex.	7 febr.	op strand	A.Ruigrok
	2 ex.	15 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet

PAARSE STRANDLOPER	1 ex.	15 febr.	over strand	R.de Mooij
BONTE STRANDLOPER	± 60 ex.	7 febr.	op strand	Glasb./v.d.Niet
DRIETEENSTRANDLOPER	± 100 ex.	7 febr.	op strand	Glasb./v.d.Niet
KEMPHAAN	1 ex.	1 febr.	dood zeereep	R.de Mooij
KLUUT	1 ex.	29 febr.	over zee, zuidwaarts	H.Verkaide
DRIETEENMEEUW	2 ex.	14 febr.	over zee	A.Ruigrok
STEENUIL	1 ex.	18 febr.	Sluispad, roepend in avond	A.Cramer
RANSUIL	1 ex.	8 febr.	Bronsgaest	A.Ruigrok
VELDUIL	1 ex.	8 febr.	Bronsgaest	A.Ruigrok
GROENE SPECHT	1 ex.	8 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
	1 ex.	14 febr.	Zuidduinen	A.Cramer
	1 ex.	15 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
	1 ex.	21 febr.	Noordduinen	J.Glasbergen
	1 ex.	22 febr.	Zuidduinen	W.v.d.Niet
	1 ex.	28 febr.	Offem	J.Glasbergen
GROTE BONTE SPECHT	1 ex.	4 febr.	St.Bavo	W.v.d.Niet
	1 ex.	21 febr.	Noordduinen	J.Glasbergen
KLEINE BONTE SPECHT	1 ex.	21 febr.	Noordduinen	J.Glasbergen
BOOMLEEUWERIK	2 ex.	14 febr.	Zuidduinen	A.Cramer
	5 ex.	22 febr.	Zuidduinen	W.v.d.Niet
	1 ex.	28 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
KUIFMEEES	2 ex.	28 febr.	Noordduinen	W.v.d.Niet
MATKOPMEEES	2 ex.	14 febr.	Z.H.L.	A.Ruigrok
STAARTMEEES	3 ex.	14 febr.	Z.H.L.	A.Ruigrok
	2 ex.	28 febr.	AW-duinen	W.v.d.Niet
BOOMKRUIPER	1 ex.	5 febr.	Z.H.L.	W.v.d.Niet
KORTSNAVEL BOOMKRUIPER?	2 ex.	2 febr.	Z.H.L. op 2 m afstand	A.Ruigrok
WITTE KWIKSTAART	1 ex.	1 febr.	Duinweg	A.Cramer
SPREEUW	± 100.00 ex.	Februari	achter Offem	R.de Mooij
PUTTER	15 ex.	7 febr.	Zuidboulevard	W.v.d.Niet
	1 ex.	8 febr.	Bronsgaest	A.Ruigrok
	9 ex.	16 febr.	Z.H.L.	W.v.d.Niet
FRATER	± 100 ex.	7 febr.	Zuidduinen	W.v.d.Niet
	± 150 ex.		Zuidduinen	A.Cramer
GOUDVINK	5 ex.	15 febr.	Haagse Waterleiding	H.Verkaide
GEELGORS	1 ex.	7 febr.	Zeeweg	A.Ruigrok

MAART 1976

FUUT	2 ex.	14 maart	Balts Leidse vaart	A.Ruigrok
	1 ex.	18 maart	Leidse vaart	A.Ruigrok
	2 ex.	29 maart	Haarlemmertrekvaart	A.Ruigrok
	1 ex.	29 maart	Oegstgeesterkanaal	A.Ruigrok
DODAARS	1 ex.	17 maart	Z.H.L.	A.Ruigrok
	4 ex.	maart	Haarlemmertrekvaart	A.Ruigrok
	1 ex.	31 maart	Oegstgeesterkanaal	A.Ruigrok
WINTERTALING	9 ex.	7 maart	Offem	R.de Mooij
	6 ex.	21 maart	over zee, noordwaarts	J.v.Dijk
	2 ex.	28 maart	Leidse vaart	A.Ruigrok
ZOMERTALING	2 ex.	21 maart	over zee, noordwaarts	J.v.Dijk
KRAKEEND	2 ex.	21 maart	over zee, noordwaarts	J.v.Dijk

SLOBEEND	paartje	7 maart	achter Offem	R.de Mooij
	paartje	27 maart	achter Offem	A.Ruigrok
PIJLSTAART	paartje	27 maart	achter Offem	A.Ruigrok
KUIFEEND	6 ex.	14 maart	Leidse vaart	A.Ruigrok
	10 ex.	maart	Z.H.L.	A.Ruigrok
TAFELEEND	3 ex.	13 maart	Z.H.L.	A.Ruigrok
IJSEEND	1 ex.	2 maart	over zee, zuidwaarts	R.de Mooij
GROTE ZEEEEND	3 ex.	30 maart	Duinpark, noordwaarts	J.v.Dijk
NONNETJE	1 ex.	2 maart	over zee, noordwaarts	R.de Mooij
GROTE ZAAGBEK	1 ex.	21 maart	over zee, zuidwaarts	J.v.Dijk
BRANDGANS	± 40 ex.	3 maart	over zee, noordwaarts	W.v.d.Niet
ROTGANS	21 ex.	30 maart	over zee, noordwaarts	J.v.Dijk
KNOBBELZWAAN	3 ex.	21 maart	over zee, noordwaarts	A.Ruigrok
BUIZERD	2 ex.	14 maart	AW-duinen	W.v.d.Niet
SPERWER	1 ex.	14 maart	De Blink	W.v.d.Niet
BOOMVALK	2 ex.	19 maart	Oegstgeest	A.Ruigrok
TORENVALK	1 ex.	2 maart	Offem	A.Ruigrok
	1 ex.	7 maart	Offem	A.Ruigrok
	1 ex.	27 maart	Z.H.L.	A.Cramer e.a.
	1 ex.	1 maart	wachtend op kerk	R.de Mooij
PATRIJS	2 ex.	28 maart	Langs Leidse vaart	A.Ruigrok
GOUDPLEVIER	70 ex.	6 maart	achter Offem	R.de Mooij
	32 ex.	16 maart	achter Offem	A.Ruigrok
	150 ex.	31 maart	achter Offem	R.de Mooij
KIEVIT	235 ex.	7 maart	achter Offem	R.de Mooij
WATERSNIP	18 ex.	7 maart	achter Offem	R.de Mooij
WULP	15 ex.	21 maart	over zee, noordwaarts	A.Ruigrok
KLUUT	49 ex.	19 maart	over zee, noordwaarts	J.v.Dijk
	9 ex.	21 maart	over zee, noordwaarts	A.Ruigrok e.d.
DWERMEEUW	6 ex.	20 maart	over zee, noordwaarts	J.v.Dijk
HOLENDUIF	1 ex.	7 maart	op land langs Zeeweg	W.v.d.Niet
KLEINE BONTE SPECHT	paartje	27 maart	Z.H.L.	A.Cramer e.a.
STAARTMEES	3 ex.	28 maart	Z.H.L.	A.Ruigrok
ZWARTKOP	1 ex.	28 maart	achter Offem	A.Ruigrok
BARMSIJS	± 70 ex.	16 maart	Zeereep Huis ter Duin	A.Cramer
PUTTER	4 ex.	1 maart	Noordduinen	R.de Mooij
KEEP	2 ex.	2 maart	achter Offem	A.Ruigrok e.a.
RIETGORS	3 ex.	27 maart	achter Offem	A.Ruigrok

N.B. Om wille de ruimte zijn wat min of meer algemene waarnemingen weggelaten.

Waarnemingslijsten graag zo spoedig mogelijk na afloop van iedere maand inleveren bij de secretaris, die zal zorgdragen dat ze doorgestuurd worden.

Waarnemingen zijn samengesteld
door J.Glasbergen
Petr.van Saxonstraat 7
RIJNSBURG

AANKOMSTDATA ZOMERGASTEN 1976

Tijdstip van normale terugkeer	Soort	1 ^e waarneming Dag en plaats	2 ^e waarneming dag en plaats
MAART	Roodborsttapuit		
	Tjiftjaf		
	Bontbekplevier		
	Zwarte roodstaart		
	Boompieper		
BEGIN APRIL	Boerenzwaluw		
	Zomertaling		
	Fitis		
	Rietzanger		
	Gekr.roodstaart		
	Gele kwikstaart		
	Visdief		
	Grote stern		
	Tapuit		
	HALF APRIL	Paapje	
Zwartkop			
Braamsluiper			
Sprinkhaanrietzanger			
Nachtegaal			
Grasmus			
Huiszwaluw			
Oeverzwaluw			
Zwarte stern			
EIND APRIL	Bonte vliegenvanger		
	Tortelduif		
	Tuinfluitier		
	Gierzwaluw		
	Koekoek		
BEGIN MEI	Grauwe vliegenvanger		
	Grauwe klauwier		
	Bosrietzanger		

NAAM:

ADRES:

Formulier vóór 1 juni inleveren bij de heer J.Glasbergen Petr.van Saxenstraat 7 Rijnsburg of bij de secretaris, de heer A Cramer, Sluispad 5 te Noordwijk.

Eventuele bijzonderheden graag op de achterzijde van dit blad.